

Lieta C-379/20**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 11. augusts

Iesniedzējtiesa:*Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa, Dānija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2020. gada 3. jūlijs

Prasītājs:

B

Atbildētāja:*Udlændingenævnet* (Ārvalstnieku lietu apelācijas padome)**Pamatlietas priekšmets**

Izskatāmā lieta attiecas uz Turcijas pilsoņa B pieteikuma par ģimenes atkalapvienošanos ar viņa tēvu F, kas arī ir Turcijas pilsonis, kuram 2003. gada 13. oktobrī tika piešķirta uzturēšanās atļauja Dānijā un pastāvīgās uzturēšanās atļauja Dānijā no 2013. gada 2. decembra, noraidīšanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Asociācijas padomes Lēmuma Nr. 1/80 (1980. gada 19. septembris) 13. pantā noteiktās “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzulas interpretācija, it īpaši kā tā interpretēta Tiesas 2016. gada 12. aprīļa spriedumā *Genc*, C-561/14, EU:C:2016:247 un 2019. gada 10. jūlija spriedumā A, C-89/18, EU:C:2019:580.

LESD 267. pants.

Prejudiciālais jautājums

Vai Asociācijas padomes Lēmuma Nr. 1/80 (1980. gada 19. septembris) par Asociācijas izveidi, kas ir saistīts ar nolīgumu, ar kuru izveido asociāciju starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, ko 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kas Kopienas vārdā ir noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes Lēmumu 64/732/EEK (1963. gada 23. decembris), 13. pants liedz ieviest un piemērot jaunu valsts pasākumu, saskaņā ar kuru uz ekonomiski aktīva Turcijas pilsoņa, kurš likumīgi uzturas attiecīgajā dalībvalstī, un viņa bērna, kurš ir 15 gadus vecs, ģimenes atkalapvienošanās ir attiecināts nosacījums par to, ka atkalapvienošanās atbalsta īpaši svarīgi iemesli, kas tostarp it īpaši saistīti ar ģimenes vienotību un bērna labklājību?

Atbilstošās Eiropas Savienības tiesību normas

Nolīguma, ar kuru izveido asociāciju starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, ko 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kas Kopienas vārdā ir noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes Lēmumu 64/732/EEK (1963. gada 23. decembris) (turpmāk tekstā – “Asociācijas nolīgums”), 6. un 13. pants.

Asociācijas nolīguma Papildprotokola, kas Kopienas vārdā noslēgts, atzīts un apstiprināts ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 2760/72 (1972. gada 19. decembris), 41. panta 1. un 2. punkts.

Asociācijas padomes Lēmuma Nr. 1/80 (1980. gada 19. septembris) par Asociācijas izveidi atbilstoši Asociācijas nolīgumam (turpmāk tekstā – Lēmums Nr. 1/80”) 13. pants.

Padomes Direktīvas 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanās (turpmāk tekstā – “Direktīva par ģimenes atkalapvienošanās”) (OV 2003, L 251, 12. lpp.) 3., 4. un 12. apsvērums, 4. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts, 2. punkta a) apakšpunkts, kā arī 5. un 6. punkts.

Sprīdums Parlaments/Padome, C-540/03, EU:C:2006:429; 61.–66., 68.–71., 73. un 74. punkts.

Sprīdums *Dogan*, C-138/13, EU:C:2014:2066; 37.–39. punkts.

Sprīdums *Noorzia*, C-338/13, EU:C:2014:2092; 15. un 16. punkts.

Sprīdums *Genc*, C-561/14, EU:C:2016:247; 55., 56. un 60.–67. punkts.

Sprīdums *A*, C-89/18, EU:C:2019:580; 34.–43. un 45.–47. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Tiesiskais regulējums

Udlændingeloven (Ārvalstnieku likums) 2019. gada 2. oktobra Paziņojuma Nr. 1022 redakcijā 9. panta pirmās daļas 2) punktā ir paredzēts:

“Pēc pieteikuma iesniegšanas uzturēšanās atļauja var tikt izsniegta:

[..]

2) personas, kas pastāvīgi uzturas Dānijā, vai šīs personas laulātā nepilngadīgam bērnam, kurš nav sasniedzis 15 gadu vecumu un nav stājies laulībā, ja šis bērns dzīvo pie personas, kuras aizgādībā viņš ir, un nav nodibinājis pats savu ģimeni, uzsākot kopdzīvi, un ja persona, kas pastāvīgi uzturas Dānijā

[..]

e) ir saņēmusi pastāvīgās uzturēšanās atļauju vai arī uzturēšanās atļauju ar iespēju saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju”.

Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmās daļas pirmajā teikumā ir paredzēts:

“Pēc pieteikuma iesniegšanas uzturēšanās atļauja var tikt izsniegta ārzemniekam, ja pastāv īpaši svarīgi iemesli, kas tostarp ir īpaši saistīti ar ģimenes vienotību, kā arī gadījumā, ja ārzemnieks ir jaunāks par 18 gadiem, ar bērna labklājību”.

Attiecīgo tiesību normu *travaux préparatoires*

Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punkts tika grozīts un aizstāts ar pašreizējo redakciju 2004. gadā, kad vecuma ierobežojums bērniem ģimenes atkalapvienošanās nolūkā tika samazināts no 18 gadiem uz 15 gadiem.

Likumdošanas priekšlikuma vispārīgo komentāru 3.1. daļā ir sīkāk izklāstīti vecuma ierobežojuma samazināšanas iemesli. Šāda vecuma samazinājuma mērķis ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ja ir iesaistīti bērni, ir vērsties gan pret tā sauktajiem “pāraudzināšanas braucieniem” (lai viņi varētu tikt audzināti saskaņā ar izcelsmes valsts vērtībām un standartiem), gan pret gadījumiem, kad vecāki apzināti izvēlas ļaut bērnam palikt izcelsmes valstī līdz bērns ir gandrīz pilngadīgs, kas likumdevēja ieskatā kaitē integrācijas izredzēm. Tomēr īpašu svarīgu iemeslu dēļ var noteikt izņēmumu no šā vecuma ierobežojuma.

No īpašajiem komentāriem par likumdošanas priekšlikumu saistībā ar Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punkta grozījumiem izriet, ka priekšlikumā ir paredzēts, ka, lai saņemtu uzturēšanās atļauju saskaņā ar 9. panta pirmās daļas 2) punktu, bērnam ir jābūt jaunākam par 15 gadiem pieteikuma iesniegšanas brīdī, turklāt šī prasība ir attiecināma uz visiem. Tomēr atsevišķos izņēmuma gadījumos īpaši svarīgu iemeslu dēļ var atļaut ģimenes atkalapvienošanos ar bērnu Dānijā, lai

gan bērns neatbilst prasībai būt jaunākam par 15 gadiem pieteikuma iesniegšanas brīdī. Tas tā būs gadījumos, kad atteikums atļaut ģimenes atkalapvienošanos būs pretrunā Dānijas starptautiskajām saistībām, tostarp ECPAK, piemēram, ja persona, kas uzturas Dānijā ir bēglis, vai arī persona ar līdzīgu aizsardzības statusu. Var būt arī citi humāni īpaši svarīgi iemesli, tostarp nopietna slimība vai nopietna invaliditāte. Turklāt bērna labklājības ievērošana saskaņā ar ANO Bērnu tiesību konvenciju var nozīmēt, ka ir jāatļauj ģimenes atkalapvienošanās Dānijā neatkarīgi no tā, vai bērns ir 15 gadus vecs vai vecāks pieteikuma iesniegšanas brīdī.

Ārvalstnieku likuma 9.c pantā tika izdarīti grozījumi ar 2012. gada 18. jūnija Likumu Nr. 567. No tiesiskā regulējuma grozījumu *travaux préparatoires* izriet, ka grozījumu pamatojums bija precizēt tos gadījumus, kad uzturēšanās atļauja var tikt piešķirta bērniem, kuri ir sasnieguši 15 gadu vecumu, kā arī precizēt novērtēšanas praksi saistībā ar bērna labklājību šādās situācijās. No likumdošanas priekšlikumu īpašajiem komentāriem izriet, ka grozītā norma ir precizēta tādējādi, ka, nosakot, vai pastāv īpaši svarīgi iemesli uzturēšanās atļaujas izsniegšanai gadījumā, kas skar ārzemnieku, kurš nav sasniedzis 18 gadu vecumu, ir jāņem vērā bērna labklājība. Turklāt ir skaidrs, ka tas bija spēkā esošo tiesību aktu precizējums un ka tiesību norma tiks piemērota tāpat kā agrāk.

Statistikas informācija

Lietā iesniegta šāda statistikas informācija attiecībā uz Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmo daļu:

Izsniegto atļauju un atteikumu skaits pirmreizējos gadījumos, par kuriem Dānijas Ārvalstnieku iestāde ziņoja laikposmā no 2012. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 10. oktobrim saskaņā ar Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmo daļu, attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem, kas bija 15 gadus veci vai vecāki pieteikuma iesniegšanas brīdī, sadalījums starp piecām tautībām, par kurām šajā laikposmā tika pieņemts vairākums lēmumu									
Pieteikuma iesniedzēja pilsonība	Iznākums	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Kopā
		2	3	4	5	6	7	*	
Sīrija	Atļauja	6	19	125	412	173	90	45	870
	Atteikums	1	3	5	24	27	38	28	126
Sīrija kopā		7	22	130	436	200	128	73	996
Somālija	Atļauja		7	17	12	13	12	7	68
	Atteikums	3	13	22	18	26	15	10	107
Somālija kopā		3	20	39	30	39	27	17	175
Bezvlastnieks*	Atļauja	1		14	61	27	17	10	130
	Atteikums		1	2	3	5	10	7	28

Bezvalstnieki* kopā		1	1	16	64	32	27	17	158
Eritreja	Atļauja	1	1	1	3	17	26	15	64
	Atteikums				1	3	22	11	37
Eritreja kopā		1	1	1	4	20	48	26	101
Turcija	Atļauja		5	29	2		1	4	41
	Atteikums	11	18	3	10	4	6	2	54
Turcija kopā		11	23	32	12	4	7	6	95
Cita pilsonība	Atļauja	32	60	67	46	36	44	23	308
	Atteikums	25	58	49	45	45	56	25	303
Cita pilsonība kopā		57	118	116	91	81	100	48	611
Kopā		80	185	334	637	376	337	187	2 136
* Laikposms no 2018. gada 1. janvāra līdz 10. oktobrim									
** Tostarp palestīniešu izcelsmes bezvalstnieki.									
[omissis: informācija par datu ieguves pamatiem]									

No *Danmarks Statistik* tā sauktās “ārzemnieku datu bāzes” izriet, ka to 20–24 gadu vecu personu daļa, kas ieceļojušas un ieguvušas vidējo vai augstāko izglītību Dānijā, 2018. gadā bija 56 % to personu grupā, kuras bija vecumā no 0–15 gadiem ieceļošanas brīdī, un 10 % to personu grupā, kuras bija vismaz 16 gadus vecas ieceļošanas brīdī. To 25–29 gadu vecu personu daļa, kas ieguvušas vidējo vai augstāko izglītību Dānijā, 2018. gadā bija 65 % to personu grupā, kuras bija vecumā no 0–15 gadiem ieceļošanas brīdī, un 19 % to personu grupā, kuras bija vismaz 16 gadu vecas ieceļošanas brīdī.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 B, kas ir dzimis 1994. gada 5. augustā Turcijā, 2012. gada 31. janvārī Dānijas Ārvalstnieku iestādei (*Udlændingestyrelsen*) iesniedza pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos Dānijā ar savu tēvu, F, kurš ir dzimis 1972. gada 20. septembrī Turcijā un kuram no 2003. gada 13. oktobra ir uzturēšanās atļauja Dānijā, tostarp pastāvīgās uzturēšanās atļauja no 2013. gada 2. decembra.
- 2 B ir dzimis pilsētā *Haymana*, Turcijā, un, pamatojoties uz viņa tēva sniegto informāciju, Dānijas Imigrācijas dienests konstatēja, ka pieteikuma iesniegšanas brīdī viņš dzīvoja ar savu vectēvu no tēva puses un māti pilsētā *Haymana*, kurā dzīvoja arī viņa brālis un māsa. Turcijā viņš apmeklēja pamatskolu astoņus gadus. Pamatlietā nav vienprātības par to, vai pilsētā *Haymana* B dzīvoja kopā ar savu māti, kura ir atkārtoti apprecējusies, tomēr, iespējams, viņi dzīvoja vienā pilsētā.

- Pirmo reizi F ieradās Dānijā 2000. gada 1. decembrī. 2010. gada 25. jūnijā viņam tika izsniegta Dānijas vīza, kas bija derīga līdz 2010. gada 25. septembrim. 2010. gada 28. jūnijā viņš ieradās Dānijā un 2010. gada 11. augustā devās prom. F ir dzimis Ankarā, Turcijā un dzīvoja kopā ar B laikposmā no 1994. gada līdz 2003. gadam.
- 3 2012. gada 6. novembrī Dānijas Ārvalstnieku iestāde noraidīja B pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos saskaņā ar Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmo daļu. Atteikums tika pamatots ar to, ka nepastāv īpaši svarīgi iemesli, kas tostarp it īpaši saistīti ar ģimenes vienotību un bērna labklājību, lai B izsniegtu uzturēšanās atļauju saskaņā ar šo tiesību normu. Pieteikuma iesniegšanas brīdī B bija aptuveni 17 ar pusi gadus vecs, un līdz ar to viņam nebija tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos: skat. 9. panta pirmās daļas 2) punktu.
  - 4 2017. gada 5. janvārī minētais atteikuma lēmums tika apstrīdēts *Udlændinge- og Integrationsministeriet* (Ārvalstnieku un integrācijas lietu ministrija), kas 2017. gada 30. janvārī nosūtīja pārsūdzību Dānijas Ārvalstnieku iestādei, lūdzot noteikt, vai B ir tiesīgs uzturēties, pamatojoties uz Asociācijas nolīgumu. Ar 2017. gada 5. jūlija lēmumu Dānijas Ārvalstnieku iestāde informēja B, ka nav konstatēts pamatojums izskatīt lietu no jauna, ievērojot Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā *Dogan*.
  - 5 B pārsūdzēja Dānijas Imigrācijas dienesta lēmumu Ārvalstnieku lietu apelācijas padomē, kas 2018. gada 15. janvārī apstiprināja Dānijas Ārvalstnieku dienesta lēmumu neizskatīt lietu no jauna, jo Padome konstatēja, ka ar spriedumu lietā *Dogan* ekonomiski aktīvu Turcijas pilsoņu, kuri uzturas Dānijā, ģimenes locekļiem netiek piešķirtas plašākas tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos kā tās, kas paredzētas Ārvalstnieku likuma normās, jo konkrētajās šā likuma normās jau ir paredzēts, ka Dānijas starptautisko saistību, tostarp Eiropas Savienības tiesas nolēmumu ievērošana ir daļa no vērtējuma un ka no prasībām var atkāpties, ja pastāv īpaši svarīgi iemesli, lai saskaņā ar likumu tiktu ņemti vērā katras lietas konkrētie apstākļi, un ka iestādes lēmums ir pieņemts, izsverot un novērtējot, vai faktiski pastāv šādi īpaši svarīgi iemesli, kas tā nebija šajā gadījumā.
  - 6 2017. gada 5. janvārī B uzsāka tiesvedību *København Byret* (Kopenhāģenas pilsētas tiesa), apgalvojot, ka Dānijas Ārvalstnieku iestādei esot bijis jāatzīst B tiesības uzturēties Dānijā saskaņā ar Savienības tiesību noteikumiem. Lieta tika nodota izskatīšanai *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa) valsts procesuālo noteikumu dēļ, saskaņā ar kuriem šī tiesa izskata lietu pirmajā instancē. *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa) ieskatā šajā lietā jautājums ir vienīgi par to, vai uz B situāciju ir attiecināma 2004. gadā īstenotā Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punktā paredzētā vecuma ierobežojuma samazināšana no 18 uz 15 gadiem personām, kas iesniedz pieteikumu par uzturēšanās atļaujas piešķiršanu Dānijā, pamatojoties uz apstākli, ka viņu vecāki uzturas Dānijā, tostarp, ja šis noteikums tiek skatīts kopsakarā ar šā likuma 9.c panta pirmās daļas pirmo teikumu. Nedz Dānijas Ārvalstnieku iestāde,

nedz Ārvalstnieku lietu apelācijas padome nav konkrēti lēmusi par šo jautājumu iepriekšminētajos lēmumos.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 7 Lietas dalībnieki ir vienprātis, ka B tēvs un līdz ar to arī B var pamatoties uz Lēmuma Nr. 1/80 13. pantā noteikto “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzulu un ka saskaņā ar šo klauzulu Dānijai ir pienākums neieviešāt tādus jaunus ierobežojumus Turcijas pilsoņu kā darba ņēmēju saimnieciskās darbības veikšanai Dānijā, kuri būtu stingrāki nekā tie, kas bija piemērojami “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzulas spēkā stāšanās brīdī 1980. gada 1. decembrī, izņemot, ja šādu jaunu ierobežojumu ieviešanu attaisno primārs vispārējo interešu apsvērums.
- 8 Lietas dalībnieki ir arī vienprātis, ka Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punktā paredzētā prasība par 15 gadu vecumu ir jauns ierobežojums, uz kuru attiecas Lēmuma Nr. 1/80 13. pantā noteiktā “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula, un tādēļ tas ir apstrīdams, ciktāl tas ir piemērojams, nosakot, vai atļauja ir jāpiešķir Turcijas darba ņēmēju Dānijā un viņu nepilngadīgo bērnu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, izņemot, ja šis noteikums ir samērīgs un to attaisno primārs vispārējo interešu apsvērums.
- 9 B ir atzinis, ka Imigrācijas lietu apelācijas padomes izvirzītais apsvērums par veiksmīgas integrācijas nodrošināšanu ir primārs vispārējo interešu apsvērums, ar ko varētu attaisnot jaunu nosacījumu ieviešanu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, neskatoties uz Lēmuma Nr. 1/80 13. pantā noteikto “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzulu.
- 10 Līdz ar to šajā lietā galvenais jautājums ir par to, vai Ārvalstnieku likuma pirmās daļas 2) punktā paredzēto 15 gadu vecuma ierobežojumu attaisno primārs vispārējo interešu apsvērums, tostarp, ja šis noteikums tiek lasīts kopsakarā ar šā likuma 9.c panta pirmo daļu.
- 11 **B** apgalvo, ka Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punktā paredzētā prasība par 15 gadu vecumu neesot saderīga ar samērīguma principu, tostarp saistībā ar tiesiskās drošības principu, un tādējādi nevarot uzskatīt, ka to attaisno apsvērums par veiksmīgas integrācijas nodrošināšanu. Nepilngadīga bērna veiksmīga integrācija Dānijā nevarot tik nodrošināta, pilnībā aizliedzot bērna ieceļošanu Dānijā pēc tam, kad viņš sasniedzis konkrētu vecumu, neatkarīgi no tā, ka bērna vecums ir būtisks integrācijai un ka nepilngadīgiem bērniem ir vieglāk integrēties un apgūt dāņu valodu nekā bērniem, kuri ir gandrīz pieauguši.
- 12 Aizliegums, kas paredz, ka nepilngadīgs bērns, kas ir 15 gadus vecs vai vecāks, tiek uzskatīts par nepiemērotu integrācijai Dānijā, pamatojoties vienīgi uz to, ka viņa audzināšana un skolas apmeklēšana galvenokārt ir īstenota viņu izcelsmes valstī, neesot saderīgs ar Eiropas Savienības Tiesas spriedumiem lietās *Genc* un *A*, jo šāds noteikums attiecas uz bērna saikni ar izcelsmes valsti un *ex ante* izslēdz iespēju, ka bērns varētu veiksmīgi integrēties Dānijā. Attiecīgi prasība par šādu

vecumu nav piemērota, lai pamatotu apsvērumu par veiksmīgas integrācijas nodrošināšanu, jau tāpēc, ka ar to tiek izslēgta iespēja veikt īpašu vērtējumu par to, vai būtu iespējams panākt bērna veiksmīgu integrāciju Dānijā.

- 13 Vispārēja vēlme nodrošināt, ka bērni atkalapvienojas ar savām ģimenēm agrā vecumā, lai viņi iegūtu izglītību un apgūtu valodas prasmes skolā, tādējādi atvieglojot savu integrāciju, nevarot attaisnot Turcijas darba ņēmēja tiesību uz ģimenes atkalapvienošanos ar viņa nepilngadīgo bērnu ierobežošanu ar noteikumu, kas liedz darba ņēmējam vest savu bērnu uz Dāniju tikai tāpēc, ka bērns ir sasniedzis 15 gadu vecumu. Šādu interpretāciju pamato Direktīva par ģimenes atkalapvienošanos.
- 14 No Direktīvas par ģimenes atkalapvienošanos, skatot to kopā ar Tiesas judikatūru, izriet, ka ģimeņu atkalapvienošanās ir nepieciešams līdzeklis, lai padarītu iespējamu ģimenes dzīvi un veicinātu trešo valstu pilsoņu integrāciju dalībvalstīs. Turklāt Direktīvā izsmeļošā veidā ir noteikti ierobežojumi tiesību uz ģimenes atkalapvienošanos īstenošanai, kurus dalībvalstīm ir atļauts ieviest.
- 15 No tā var secināt, ka ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, tostarp apsvērumu par veiksmīgas integrācijas nodrošināšanu kā trešo valstu pilsoņu un viņu nepilngadīgo bērnu ģimenes atkalapvienošanās nosacījumu var attaisnot dalībvalsti, kas paredz prasības, lai bērna tēvs vai māte Dānijā, proti, apgādnieks attiecīgajā dalībvalstī: 1) ir uzturējies dalībvalstī laiku, kas nedrīkst pārsniegt divus gadus, 2) viņam ir atbilstošs mājoklis, 3) viņam ir fiksēti regulāri ienākumi, kas ir pietiekami, lai šī persona varētu nodrošināt sevi un savu ģimeni, kā arī 4) apņemas ievērot dalībvalsts noteiktos pasākumus integrācijas jomā, kaut arī dalībvalstīm vienmēr ir pienākums pienācīgi ņemt vērā nepilngadīga bērna labklājību.
- 16 Turklāt Direktīvā par ģimenes atkalapvienošanos ir paredzētas divas “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzulas, kas paredz, ka dalībvalstis var saglabāt tiesību aktus, kuros ir noteiktas prasības bērnu, kas vecāki par 12 gadiem, integrācijas novērtēšanai, vai prasības iesniegt pieteikumu pirms bērna ir sasniedzis 15 gadu vecumu, ar nosacījumu, ka šāds tiesiskais regulējums bija spēkā attiecīgajā dalībvalstī Direktīvas transponēšanas brīdī: skat. 4. panta 1. un 6. punktu, lasot kopsakarā ar sprieduma lietā Parlaments/Padome 85. un 88. punktu. Šie izņēmumi no Direktīvas par ģimenes atkalapvienošanos vispārīgā noteikuma, ka nepilngadīgiem bērniem ir tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos ar saviem vecākiem, tika iekļauti, lai atspoguļotu atsevišķu dalībvalstu vēlmi nodrošināt, ka bērnu atkalapvienošanās ar savām ģimenēm notiek agrā vecumā, lai viņi iegūtu vajadzīgo izglītību un apgūtu valodas prasmes skolā.
- 17 Nosakot veiksmīgas integrācijas nodrošināšanas tvērumu, izšķirošs ir apstāklis, ka Direktīvā par ģimenes atkalapvienošanos tika ieviesta tikai “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula, kas dod dalībvalstīm iespēju saglabāt tiesisko regulējumu, ar kuru tiek paredzētas prasības iesniegt pieteikumu pirms bērns sasniedz 15 gadu vecumu, bet kas starp ģimenes atkalapvienošanās nosacījumiem,

kurus dalībvalstis vispārīgi ir tiesīgas ieviest arī pēc Direktīvas spēkā stāšanās, neietver vecuma ierobežojuma noteikšanu nepilngadīgiem bērniem. Nepilngadīgu bērnu tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos, kas noteiktas Direktīvā par ģimenes atkalapvienošanos, nevar vēlāk tikt ierobežotas, atsaucoties uz vēlmi panākt, lai bērnu un viņu ģimeņu atkalapvienošanās notiek agrā vecumā, lai viņiem būtu vieglāk integrēties sabiedrībā. Citiem vārdiem sakot, šādu vēlmi nevar klasificēt kā primāru vispārējo interešu apsvērumu. Tāpat arī vēlme panākt, ka bērnu un viņu ģimeņu atkalapvienošanās notiek agrā vecumā, lai viņiem būtu vieglāk integrēties sabiedrībā, nevar attaisnot to tiesību uz ģimenes atkalapvienošanos ierobežojumu, ko attiecībā uz Dāniju netieši rada Lēmumā Nr. 1/80 13. pantā noteiktā “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula.

- 18 Prasība par 15 gadu vecumu ir arī pretrunā samērīguma principam neatkarīgi no tā, vai tajā ir izdarīti grozījumi ar Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmo daļu, jo, veicot vērtējumu saskaņā ar šo tiesību normu, nozīme ir jāpieskir kritērijiem, kas ir paredzēti, lai noteiktu, vai bērnam ir tāda saikne ar izcelsmes valsti, tostarp aprūpētājiem izcelsmes valstī, lai bērna labklājībai nebūtu pretrunā noraidīt pieteikumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu Dānijā. Tādējādi netiek īpaši vērtēts, vai nepilngadīgais bērns var integrēties Dānijā, pat ja bērns ir sasniedzis 15 gadu vecumu.
- 19 Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmā daļa pati par sevi ir pilnībā saderīga ar Asociācijas nolīgumu, jo šajā tiesību normā ir tikai paredzēts, ka Dānijai ir pienākums ievērot pamattiesības. Ja Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punkts un 9.c panta pirmā daļa tiek skatīti kontekstā, tas nozīmē, ka nepilngadīgu bērnu, kuri ir sasnieguši 15 gadu vecumu, tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos ir atkarīgas no diskrecionāra kopīga vērtējuma, kas ir jāveic, pamatojoties uz tiem kritērijiem, kas parasti tiek ņemti vērā, lai noteiktu, vai ģimenes vienotības un bērna labklājības apsvērumi liecina par uzturēšanās atļaujas Dānijā izsniegšanu. Šie kritēriji nav būtiski, kā arī nekādā ziņā nevar apgalvot, ka tie būtu pamats, lai noteiktu, vai ir izredzes bērna veiksmīgai integrācijai Dānijā. Vecuma ierobežojuma ieviešana, kas tiek grozīts ar kritērijiem, kuriem, izvērtējot tos saistībā ar veiksmīgas integrācijas nodrošināšanu, nepiemīt nekāda nozīme un kuri ir izkaisīti un/vai neprecīzi, tādējādi ir arī pretrunā tiesiskās drošības principam: skat. sprieduma lietā A 41. punktu.
- 20 **Imigrācijas lietu apelācijas padome** apgalvo, ka Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punkts nevarot tikt lasīts izolēti un ka tādējādi prasība par 15 gadu vecumu nav absolūta. No *travaux préparatoires* izriet, ka šī norma ir jāpiemēro kopā ar Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmo daļu. Tas nozīmē, ka gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs neatbilst Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punktā paredzētajai vecuma prasībai, piemērojams būs Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmā daļa. Šīs vispārējās līdzsvarošanas normas piemērošana nozīmē to, ka iestādēm ir jāizsver un jākonstatē, vai ir īpaši svarīgi iemesli, kas tomēr būtu pamats atļaut bērnu, kas ir vecāks par 15 gadiem, ģimenes atkalapvienošanos.

- 21 Ierobežojumu, kas paredzēts Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punktā (prasība par 15 gadu vecumu) apvienojumā ar Ārvalstnieku likuma 9.c panta pirmo daļu, attaisno primārs vispārējo interešu apsvērums, un tas ir samērīgs, kā rezultātā šī prasība nav pretrunā Lēmuma Nr. 1/80 13. pantā noteiktajai “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzulai.
- 22 Pirmkārt, ir skaidrs, ka, pamatojoties uz Tiesas spriedumiem lietās *Dogan, Genc* un *A*, ir jāpieņem, ka prasība par 15 gadu vecumu ir ierobežojums Lēmuma Nr. 1/80 izpratnē. Tomēr šo prasību par 15 gadu vecumu attaisno primārs vispārējo interešu apsvērums, proti, nodrošināt veiksmīgu integrāciju, kas spriedumos lietās *Dogan* un *Genc* ir atzīts par primāru vispārējo interešu apsvērumu.
- 23 Otrkārt, prasība par 15 gadu vecumu ir piemērota, lai nodrošinātu veiksmīgu bērna integrāciju sabiedrībā. Apstāklis, ka 2004. gadā prasība par vecumu tika samazināta no 18 uz 15 gadiem, ir jāaplūko, ņemot vērā 2001. gada ziņojumā par ārvalstnieku integrāciju Dānijas sabiedrībā minēto secinājumu par to, ka imigrantu no trešām valstīm integrācija kopumā ir ar “negatīvu” zīmi, jo šīs personas saskaras ar īpaši smagām problēmām atbalsta punkta izglītības sistēmā un darba tirgū rašanās, kā arī pietiekamu daļu valodas zināšanu apgūšanā. Šis un citi ministriju ziņojumi, skatot tos kopā ar *Danmarks Statistik* statistikas informāciju, apstiprina, ka bērna vecumam “iecelošanas” brīdī ir izšķiroša ietekme uz to, vai bērns vēlāk pabeigs izglītības iegūšanu Dānijā, kas palielina izredzes iekļūt darba tirgū un ir kritērijs bērna izredzēm veiksmīgi integrēties Dānijas sabiedrībā.
- 24 Prasībai par 15 gadu vecumu ir arī preventīva iedarbība tajā ziņā, ka tā attur ārzemniekus, kuri dzīvo [Dānijā], apzināti atstāt savus bērnus izcelsmes valstī vai nu kopā ar vienu no viņu bioloģiskajiem vecākiem, vai arī citiem ģimenes locekļiem līdz bērns ir jau gandrīz pieaudzis, lai gan bērns būtu varējis saņemt uzturēšanās atļauju Dānijā jau agrāk.
- 25 Principā to, ka šī prasība ir piemērota, lai nodrošinātu bērna veiksmīgu integrāciju, pamato arī Savienības tiesības: skat. Direktīvas par ģimenes atkalapvienošanu 4. panta 1. un 6. punktu, kā arī Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, tostarp Tiesas 2006. gada 27. jūnija spriedumu lietā Parlaments/Padome, C-540/03 (EU:C:2006:429) un Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2005. gada 1. decembra spriedumu *Tuquabo-Tekle* u.c. pret Nīderlandi (CE:ECHR:2005:1201JUD006066500).
- 26 Treškārt, prasība par 15 gadu vecumu, lasot to kopā ar [Ārvalstnieku likuma] 9.c panta pirmo daļu, nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs, lai nodrošinātu iepriekšminēto apsvērumu par veiksmīgu bērna integrāciju. Šī prasība nav absolūta, jo saskaņā ar Likuma 9.c panta pirmo daļu tieši var piešķirt uzturēšanās atļauju, ja pastāv īpaši svarīgi iemesli, kas tostarp it īpaši ir saistīti ar ģimenes vienotību un bērna labklājību.

- 27 Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punktā, lasot to kopsakarā ar šā likuma 9.c panta pirmo daļu, nav paredzēta “prasība par to, ka bērnam nedrīkst būt pārāk cieša saikne ar viņa izcelsmes valsti, ja tiek lūgta uzturēšanās atļauja Dānijā”, kā to esot apgalvojis B.
- 28 Visbeidzot, Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punktā, lasot to kopsakarā ar šā likuma 9.c panta pirmo daļu, nav minēti tādi izkaisīti un neprecīzi kritēriji, kas jau šā iemesla dēļ būtu nesamērīgi un pretrunā Savienības tiesiskās drošības principam.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 29 Spriedumā lietā *Genc* (skat. arī spriedumu lietā *Dogan*) Tiesa noteica, ka Lēmuma Nr. 1/80 13. pantā paredzētā “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula, kas attiecas uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, un Papildprotokola 41. panta 1. punktā paredzētā “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula, kas attiecas uz brīvību veikt uzņēmējdarbību, ir interpretējamas tādējādi, ka tās liedz dalībvalstij ieviest jaunus ierobežojumus attiecībā uz iespēju panākt ģimenes atkalapvienošanos ar bērnu vai laulāto no Turcijas.
- 30 Tiesa arī noteica, ka papildus Lēmuma Nr. 1/80 14. pantā paredzētajiem pamatiem jauni ierobežojumi var tikt pamatoti ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, tostarp apsvērumu par veiksmīgu integrāciju. Tomēr jaunajai prasībai vai prasībām ir jābūt piemērotām, lai garantētu šā mērķa īstenošanu, un tās nedrīkst pārsniegt to, kas ir vajadzīgs tā sasniegšanai. Spriedumā lietā *Genc* Tiesa uzskatīja, ka tāds noteikums kā divu gadu noteikums, kas tolaik bija paredzēts Ārvalstnieku likumā attiecībā uz ģimenes atkalapvienošanos ar bērniem, nav piemērots izvīzītā integrācijas mērķa sasniegšanai. Tomēr Tiesa sīkāk neprecizēja kritērijus, kuri būtu pamats, lai noteiktu, vai prasības, kas izvīzītas, lai panāktu veiksmīgu integrāciju, ir piemērotas, lai garantētu šā mērķa īstenošanu, un nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs tā sasniegšanai.
- 31 Visbeidzot, spriedumā lietā A Tiesa noteica, ka Lēmuma Nr. 1/80 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts pasākums, kurš Turcijas darba ņēmēja, kas likumīgi dzīvo attiecīgajā dalībvalstī, un viņa laulātās ģimenes atkalapvienošanās nolūkā paredz nosacījumu, ka viņu piesaiste šai dalībvalstij ir lielāka nekā trešajai valstij, ir jauns ierobežojums šīs tiesību normas izpratnē un šāds ierobežojums nav attaisnots.
- 32 Vispirms ir jāpieņem, ka veiksmīga integrācija Dānijā tiks veicināta, ja bērns ieceļo Dānijā pēc iespējas agrākā vecumā un tādējādi viņa audzināšana pēc iespējas lielākā mērā tiks īstenota Dānijā, tostarp skolas apmeklēšana un izglītības iegūšana, un ka vecuma ierobežojuma noteikšana var veicināt šā mērķa sasniegšanu.
- 33 15 gadu vecuma ierobežojums, ko Dānija ir noteikusi Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punktā, nav absolūts, jo saskaņā ar šā likuma 9.c panta

pirmās daļas pirmo teikumu bērnam, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu, var piešķirt uzturēšanās atļauju, ja to pamato īpaši svarīgi iemesli, kas tostarp it īpaši saistīti ar ģimenes vienotību un bērna labklājību.

- 34 Šajā kontekstā Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punkta *travaux préparatoires* attiecībā uz šā likuma 9.c panta pirmās daļas piemērošanu nekas nav minēts par veiksmīgas integrācijas jautājumu, lai gan ir norādīts, ka 9.c panta pirmā daļa ir piemērojama gadījumos, kad atbilstoši Dānijas starptautiskajām saistībām, tostarp īpaši Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantam ir jāatļauj ģimenes atkalapvienošana.
- 35 Līdz ar to nav skaidrs, vai Lēmuma Nr. 1/80 (1980. gada 19. septembris) par Asociācijas izveidi 13. pants nepieļauj tādu normu kā Dānijas Ārvalstnieku likuma 9. panta pirmās daļas 2) punkts, lasot to kopsakarā ar šā likuma 9.c panta pirmās daļas pirmo teikumu, saskaņā ar kuru uz ekonomiski aktīva Turcijas pilsoņa, kurš likumīgi uzturas attiecīgajā dalībvalstī, un viņa bērna, kurš ir 15 gadus vecs, ģimenes atkalapvienošanos ir attiecināts nosacījums par to, ka pastāv īpaši svarīgi iemesli, kas tostarp it īpaši saistīti ar ģimenes vienotību un bērna labklājību.
- 36 Ņemot vērā iepriekšminēto, *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa, Dānija) uzskata, ka ir jāuzdod Eiropas Savienības Tiesai iepriekš minētais prejudiciālais jautājums.